

Південна
фундація педагогіки

**«ДОСЛІДЖЕННЯ РІЗНИХ НАПРЯМІВ
РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГІЇ
ТА ПЕДАГОГІКИ»**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

17–18 листопада 2017 р.
Одеса

**Громадська організація
«Південна фундація педагогіки»**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ РОБІТ
учасників міжнародної
науково-практичної конференції**

**«ДОСЛІДЖЕННЯ РІЗНИХ НАПРЯМІВ РОЗВИТКУ
ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ»**

17–18 листопада 2017 р.

ЧАСТИНА II

**Одеса
2017**

УДК 001.8:159.9+37.01(063)
Д 70

- Д 70 Дослідження різних напрямів розвитку психології та педагогіки: Збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції 17–18 листопада 2017 р., м. Одеса). – Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2017. – Ч. 2. – 104 с.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 001.8:159.9+37.01(063)

© Автори статей, 2017
© Південна фундація педагогіки, 2017

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 4. ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ТА ПРОФЕСІЙНИЙ САМОРОЗВИТОК ПЕДАГОГА, ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Tolochko S. V., Kolesnyk T.
FOREIGN LANGUAGE COMPETENCE OF TEACHERS IN THE SYSTEM
OF POSTGRADUATE PEDAGOGICAL EDUCATION
AS A SCIENTIFIC PROBLEM 6

Трачук М. В.
ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З ФОРМУВАННЯ ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ
В ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
НА ЗАСАДАХ ГЕНДЕРНОГО ПІДХОДУ 9

Щеремета І. С.
КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ
ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН 12

СЕКЦІЯ 5. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Каранець А. О.
РОЛЬ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В ПІЗНАВАЛЬНІЙ АКТИВНОСТІ ДОШКІЛЬНИКА 14

Коломієць А. М.
НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
З ЛЮДЬМИ ЛІТНЬОГО ВІКУ У МІСЦЕВІЙ ГРОМАДІ 17

Матусевич М. М.
ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ
У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА 20

Мірух О. Є.
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАГІСТРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
«ДЕРЖАВНА БЕЗПЕКА» ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА 23

Мусієнко А. І.
ПРОБЛЕМИ ТРУДОВОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ 26

Остришко Т. С.
КОМУНІКАТИВНИЙ КОМПОНЕНТ
У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА 29

Потанчук М. О.
ДІЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНОГО АНАЛІЗУ
МУЗИЧНИХ ТВОРІВ НА УРОКАХ МУЗИКИ 32

Руденко І. В.
ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ
В СІЛЬСЬКІЙ ГРОМАДІ 35

Рудик Т. О., Суліма О. В., Полішук О. Б. МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ ДО ВИВЧЕННЯ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ	39
Седляр Г. Л. КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК УМОВА ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	42
Соболь Л. М. ПОЗАШКІЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ АДЕКВАТНОЇ САМООЦІНКИ ДИТИНИ	45
СЕКЦІЯ 6. ФІЛОСОФІЯ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ. СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ	
Бондар К. А. ВПЛИВ ФІЛОСОФІЇ НА РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ	49
Довбня Ю. О. ПОШУК МЕТОДОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ ВПЛИВУ НА БІОЛОГІЧНИЙ ВІК СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	51
Смірнов С. В. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНОГО ВІЙСЬКОВОГО МЕНТОРИНГУ	52
Шмідт А. М., Сорочинська О. А. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	55
Якименко С. І., Дячук В. І. АКТИВІЗАЦІЯ ПЕДАГОГОМ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ АКМЕОЛОГІЧНОЇ ПОЗИЦІЇ СТАРШОКЛАСНИКІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЇХ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПОЗАУРОЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	58
СЕКЦІЯ 7. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПЕДАГОГІЧНІЙ НАУЦІ	
Волкова Ю. В., Баранова Н. В., Лантухова Н. Д., Кудинова О. В. ОСНОВНІ НАПРАВЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІОНАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В СИСТЕМІ МЕДИЦИНСЬКОГО ОБРАЗОВАННЯ	62
Дика Н. М. ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА-ФІЛОЛОГА В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ	65
Кошук О. Б. ФЕНОМЕН ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ІНЖЕНЕРА-МЕХАНІКА: СУТНІСТНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ	69

Микитенко В. О. ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖУ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	72
Гармата О. М., Настека Т. М., Орлова О. В. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАСОБІВ МУЛЬТИМЕДІА В ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-ПРИРОДНИКІВ	75
Осова О. О. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.	77
Снігур К. В. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА ЗАНЯТТЯХ БІОЛОГІЇ	80
Флас Ю. О. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ЗДОРОВ'Я У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	82
Харитоновна О. О. МЕНТАЛЬНІ КАРТИ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ У САМОСТІЙНІЙ РОБОТІ СТУДЕНТІВ З ПРЕДМЕТІВ «ІНОЗЕМНА МОВА» ТА «ЛАТИНСЬКА МОВА І ОСНОВИ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ»	85
Шеремет А. М., Загороднікова К. В. СТИЛІ ВИХОВАННЯ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ	87
СЕКЦІЯ 8. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ДОДАТКОВОЇ ОСВІТИ	
Ісаченко Ю. В., Сметанкіна Н. С. САМООРГАНІЗАЦІЯ ТА САМОМОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ ЯК ОДНА ІЗ ОСНОВ ЕФЕКТИВНОСТІ В НАВЧАННІ	90
СЕКЦІЯ 9. УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ	
Ісоннікова М. В. ЯКІСНИЙ ПОКАЗНИК ФІЛОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ В СИСТЕМІ ОСВІТИ США	94
Стискує С. В. NWOT-АНАЛІЗ СИСТЕМИ СУЧАСНОЇ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ ФРАНЦІЇ	96

5. Обсуждение конкретной клинической ситуации составление плана обследования (в аудиторных условиях) и объема предоперационной подготовки.

6. При необходимости хирургического вмешательства определение показаний к операции и определение анестезиологического риска.

Целью кейс-подготовки должно быть:

1. Повышение мотивации к изучению и пониманию вопросов патофизиологии, фармакологии, протектики с точки зрения клинической ситуации.

2. Повышение мотивации к изучению методов современной диагностики и умению их трактовки как вариант диагностической компетенции.

3. Формирование междисциплинарных связей в процессе рассмотрения и анализа кейса, на основе чего студент должен оценить состояние пациента и выбрать наиболее подходящие и доступные методы для постановки диагноза в условиях оказания неотложной помощи.

4. Теоретическое изучение и последующая отработка практических навыков.

5. Принятие определенного решения и его аргументация.

В качестве первой ступени обучения проводится теоретическое рассмотрение основ патофизиологии при критических состояниях, определения органной и системной недостаточности и варианты их коррекции. Студентам предлагается клинический кейс, основной целью которого является составление минимального необходимого предоперационного обследования, проведение общего, выбора оптимального вида анестезии и составление плана проведения анестезии. Алгоритм выполнения предоперационной подготовки в условиях палаты интенсивной терапии или на операционном столе. С точки зрения фармакологического обеспечения анестезии, студентам предлагается выбрать метод анестезии с учетом объема оперативного вмешательства, исходного состояния пациента, состояния системы гемодинамики и дыхательной системы, времени операции. Наиболее эффективным является обсуждение анестезиологического протокола данного клинического кейса, методов обеспечения этапов премедикации, индукции, поддержания анестезии и этапа восстановления (пробуждения) после оперативного вмешательства с акцентом в интенсивной терапии на поддержание гомеостаза.

В процессе изучения анестезиологического обеспечения студенты должны усвоить и понимать фармакологические эффекты препаратов, в частности влияние каждого из них на основные показатели гемодинамики, состояние дыхательной, нервной системы, продолжительность фармакологического эффекта и возможные побочные эффекты, уметь обосновать выбранный комплекс фармакологических групп препаратов.

Коммуникативная компетенция в работе врача характеризуется умением провести психологическую подготовку пациента к оперативному вмешательству, создание относительного эмоционального комфорта.

На данном этапе кафедра МНС, А и ИТ активно расширяет в учебном процессе применения кейс методов. На базе кафедры был организован мастер-класс по использованию низкпоточной анестезии севоаном, для студентов, врачей-интернов, сотрудников кафедры (проводил проф. НИХиТ им. А. А. Шалимова д. мед. н. А. П. Мазур). Были освещены основные теоретические аспекты при-

менения данного вида анестезии, с последующим применением клинического варианта кейс-метода на фантоме. Были смоделированы исходные данные определенного клинического кейса проведение анестезии севоаном в условиях плановой / ургентной ситуации на всех этапах, начиная с подготовки рабочего места анестезиологической бригады и подготовки аппарата, включая мониторинг гемодинамических показателей на протяжении анестезии. Были отработаны навыки командной работы анестезиологической бригады.

В заключении следует отметить, что в системе высшего медицинского образования необходимо акцентировать внимание на ряд компетенций, таких как фундаментальные медицинские знания в области нормальной анатомии, нормальной и патофизиологии, клинические, дифференциально-диагностические и аналитические компетенции, организационные, коммуникативные, этико-деонтологические компетенции, компетенция постоянного самообразования и совершенствования.

ЛИТЕРАТУРА

1. David C. Warltier, M.D., Ph.D. Assessment of Competency in Anesthesiology.
2. Anesthesiology 2007; 106:812-25. David C. Warltier, M.D., Ph. D.
3. Цапко И.Г. Кейс-технология в образовательном процессе и ее влияние на формирование межкультурной языковой коммуникативной компетенции // Фестиваль педагогических идей «Открытый урок».
4. Кейс-метод. Окно в мир ситуационной методики обучения (case-study). [Электронный ресурс] / Доступ: <http://www.casemethod.ru>.

Дика Н. М.

кандидат педагогических наук, доцент,
заведующий кафедры методики мов та літератури

Інститут післядипломної педагогічної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна

ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА-ФІЛОЛОГА В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

В умовах модернізації суспільства зростають вимоги до якості освіти загалом і філологічної зокрема, відтак зміщення акцентів у мовленнєвій підготовці сучасних педагогів та занурення їх у професійний контекст. Нині відбуваються концептуальні зміни в змісті освіти, а відповідно в напрямках, завданнях, що орієнтують насамперед на розвиток мовної особистості, формування творчої ініціативи, активності, креативності, підвищення конкурентоспроможності майбутніх фахівців, які не тільки досконало знали б технологію своєї професії, а й уміли використовувати мовні ресурси для міжособистісної взаємодії в будь-яких виробничих

ситуаціях. Загальноосвітня школа потребує сучасних вчителів-словесників, які здатні продуктивно працювати в умовах реалізації концепції нової української школи, ефективно втілювати інноваційні технології в освітній процес.

Нині одним із провідних напрямів розвитку мовної особистості студента-філолога є надання пріоритету такій організації освітнього процесу, яка забезпечує органічну єдність змісту навчання української мови, сучасних форм, новітніх технологій і засобів оцінки якості знань, уможливує суттєву індивідуалізацію і диференціацію змісту навчання, орієнтує на узагальнення, систематизацію й поглиблення знань з української мови, формує вміння самостійно здобувати знання і використовувати їх, сприяє розвитку культури мовлення і культури спілкування.

Нині дослідники різних галузей (психології – О. Анісімов, І. Семенов, Ю. Степанов та ін.; філософії – В. Біблер, І. Ладенко, О. Спіркін та ін.; лінгвістики – Ю. Караулов, В. Карасик, С. Єрмоленко, Л. Мацько, Ф. Бацевич та ін.; лінгводидактики – А. Богущ, Н. Будій, М. Вашуленко, О. Горошкіна, С. Караман, К. Климова, О. Куцевол, Л. Мамчур, М. Пентилук, О. Потапенко, О. Семенов, Л. Струганець, В. Мельничайко та ін.; педагогіки – О. Комар, В. Красевський, В. Сластьонін, О. Савченко та ін.) все частіше звертаються до тлумачення поняття мовної особистості, що засвідчує намагання сучасної науки крізь призму мовної особистості виокремити феноменальність людини.

Особистісну орієнтацію освіти визначають як основоположну в сучасній школі вчені І. Бех, С. Рубінштейн, С. Сисоєва, В. Семиченко, І. Зязюн, В. Кремень та ін. У їхніх працях висвітлюється мовна особистість як основа формування й розвитку людини.

У лінгвістиці і лінгвокультурології поняття мовної особистості ґрунтовно висвітлено в працях Ф. Бацевича, В. Карасика, Ю. Караулова, С. Єрмоленко, Л. Мацько, Л. Струганець та інших.

Вважаємо, що мовна особистість – поняття багатоаспектне, а тому для успішного її формування враховуємо усі її структурні елементи. В. Карасик (Карасик В. И., 2002, с. 70) зазначає, що до найважливіших аспектів мовної особистості належать такі (рис. 1).

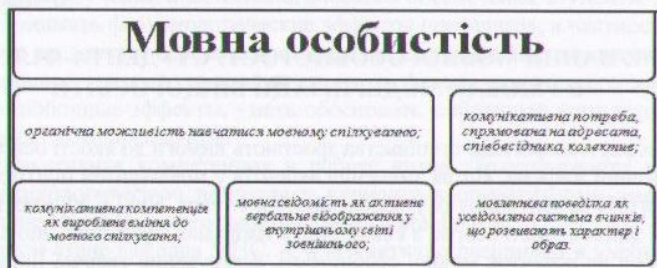

Рис. 1. Аспекти поняття «мовна особистість»

Поліфункціональність мовної особистості як феномена, на думку З. Шевчук, ґрунтується на основних засадах, які є підґрунтям для дослідження цього поняття у сучасній лінгвістиці, а саме:

- мовна особистість – системне утворення, складниками якого є особистісні якісні характеристики (емоційність, комунікативність, ментальність тощо) та внутрішні психічні процеси (мислення, пам'ять);
- важливу роль у процесі становлення мовної особистості відіграє мовна свідомість і мовлення як базові поняття успішного комунікативного процесу;
- мовна особистість має соціальну природу; індивід повною мірою реалізує свої комунікативні компетенції у процесі спілкування у малих групах;
- мовна особистість формується на основі мовно-культурних зв'язків, взаємовідносин із довкіллям в межах певної лінгвокультури.

Традиційно в лінгвістиці науковці орієнтуються на трирівневу модель мовної особистості [2; 33], розроблену Ю. Карауловим (Рис. 2).

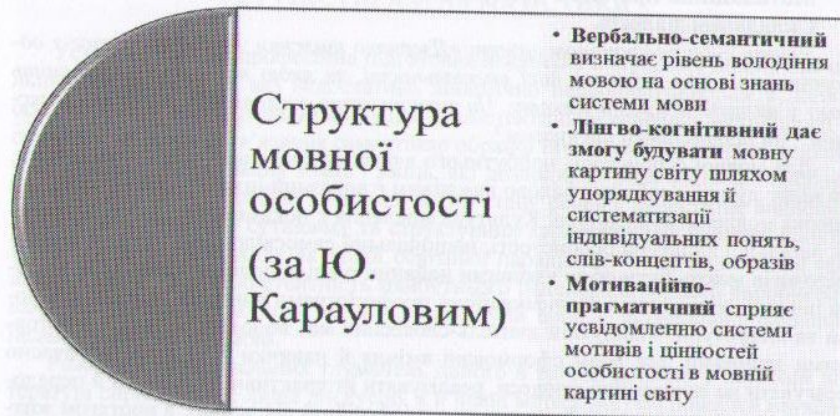

Рис. 2. Рівні володіння мовою

Для прикладу пропонуємо зразки вправ відповідно до згаданих рівнів володіння мовою.

Вербально-семантичний рівень.

Пошукова робота.

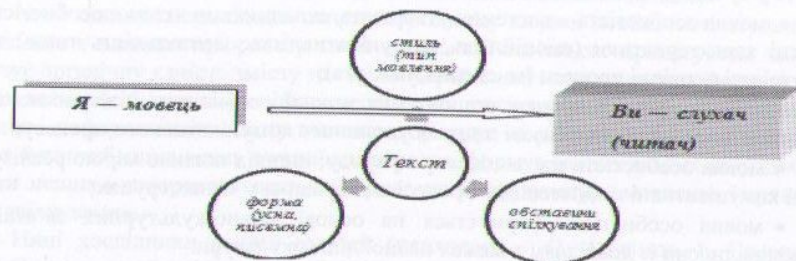
Користуючись етимологічним словником української мови (за редакцією О. С. Мельничука), словником символів культури України (за редакцією О. І. Потапенка), складіть повідомлення про походження та доберіть ілюстрації до слів Україна, мова, серце. Що спільного та відмінного ви дізналися про походження та зв'язок цих слів?

Лінгво-когнітивний рівень.

Робота з інформаційно-комунікаційними технологіями

Розробіть презентацію в системі комп'ютерної програми (редактор Презі) про текст, його місце у спілкуванні за такою схемою:

Мотиваційно-прагматичний рівень. Складання діалогів.

Уявіть себе редактором газети «Дзеркало тижня». Складіть діалог з однокласником про переваги цієї спеціальності, за якою навчаєтесь. Запишіть його у вигляді зв'язного тексту. Чи можна ваше висловлення вважати текстом? Чи професійним дискурсом?

Для мовної особистості майбутнього вчителя української мови і літератури, на нашу думку, особливо фахово важливим є виразний індивідуальний стиль та висока мовленнєва культура. Культура мовлення є показником рівня освіченості, загальної культури особистості, національної самосвідомості. Для студентів-філологів мають бути обов'язковими найвищі рівні володіння мовою. Ця вимога повинна входити до кваліфікаційної професіограми вчителів української мови та літератури. Майбутній вчитель-словесник має володіти не лише ґрунтовними знаннями, але мати сформовані вміння й навички XXI століття, вчасно реагувати на інноваційні процеси, реалізувати інтерактивні технології й передовсім уміти застосовувати їх не тільки в професійній діяльності, а протягом життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Караулов Ю. Н. Русский язык и языковая личность / Ю. Н. Караулов. — 6-е изд. — М.: Изд-во ЛКИ, 2007. — 264 с.
2. Кремень В. Г. Якісна освіта і нові вимоги часу / В. Г. Кремень // Педагогічна і психологічна науки в Україні: в 5 т. — К.: Педагогічна думка, 2007. — Т. 1. — С. 11-24.
3. Мацько Л. І. Українська мова в освітньому просторі: Навчальний посібник для студентів-філологів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» / Л. І. Мацько. — К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. — 607 с.
4. Пентиліок М. І. Мовна особистість майбутнього вчителя-словесника в контексті професійної підготовки / М. І. Пентиліок // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. — 2014. — Ч. 2. — С. 290-297.

5. Bates E., Devescovi A., D'Amico S. Processing complex sentences: A cross-linguistic study / E. Bates, A. Devescovi, S. D'Amico // Language and Cognitive Processes, 1999, № 14 (1), 69-123. DOI: 10.1080/016909699386383.

Кошук О. Б.

кандидат педагогічних наук,
докторант

Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ, Україна

ФЕНОМЕН ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ІНЖЕНЕРА-МЕХАНІКА: СУТНІСТНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Усталена роками професійна підготовка інженерів в аграрних вищих навчальних закладах поки що недостатньо динамічно переорієнтовується з логіки освітньої (класичної) парадигми на ідеї компетентнісної освітньої методології — спочатку дії щодо розв'язання самостійно обраної інженерної проблеми, а потім вмотивоване застосування знань і вмінь, які дозволяють розв'язати цю проблему. На нашу думку, однією з причин такого стану речей є недостатнє вивчення педагогічною наукою сутнісних та структурних характеристик базових понять компетентнісного підходу як нової освітньої парадигми. Тому визначення поняття «професійна компетентність майбутнього інженера аграрного виробництва», дослідження особливостей його структури нині є актуальною науково-педагогічною проблемою.

Розбрат констатувальних тлумачень одного й того ж поняття в науковій літературі спричиняє не лише дискусію, а й певні методологічні помилки науковців у моделюванні освітніх процесів. Тому зупинимо увагу на аспектах визначення понять «професійна компетентність», «професійна компетентність інженера аграрного виробництва».

Насамперед, для уточнення поняття «професійна компетентність» визначимося з найближчою родовою ознакою. Найчастіше в дефініціях цього поняття учені вказують на такі найближчі родові ознаки, як: «інтегральна (варіанти — інтегративна, інтеграційна, інтегрована, інтегровальна)» якість особистості; складна властивість особистості; якісне особистісне утворення; характеристика особистості; стійка здатність; готовність тощо. Під терміном «професійно важливі якості» найчастіше розуміють індивідуальні якості суб'єктів діяльності, які впливають на ефективне освоєння та виконання певних видів діяльності. Тому найближчою родовою ознакою поняття «професійна компетентність» слід виділити «інтегративну властивість особистості».

Пам'ятаючи про основні правила визначення понять, (визначення повинно мати у собі повний зміст поняття, що визначається, тобто всі його суттєві ознаки;